

Cuprins

Despre coordonatorul volumului / 9

Lista autorilor / 10

Introducere / 13

„Ecosistemul” violenței și societatea

Valentina Rujoiu

**1. Programe de suport adresate copiilor victime ale violenței:
de la constrângere legală la necesitate dovedită științific / 19**

Oana Pirneci

Influența contextului cultural în dezvoltarea programelor de suport / 19
Formarea continuă a specialiștilor:
 obligație contractuală sau datorie personală? / 32
Supervizarea în serviciile de suport adresate copiilor victime ale violenței / 38
 Bibliografie / 40

**2. „A scrijeli cimentul neuscat”. Forme de manifestare ale abuzului
asupra copilului în secolul XXI / 45**

Eliza Moraru

Repere introductive / 45
Abuzul asupra copilului. Fenomen izolat sau problemă socială? / 47
 Moduri de manifestare ale abuzului asupra copilului / 53
 Forme complexe de maltratare a copilului:
 abandonul, exploatarea prin muncă și traficul de copii / 66
 Suportul social și rolul asistentului social / 74
 Concluzii / 77
 Bibliografie / 79

3. Abuzul asupra copilului în familie: ecoul patologic al devenirii umane / 86

Oana Maria Pintrijel

Introducere / 86

Cadrul teoriilor explicative: modele de interpretare teoretică / 88

Factori compensatorii versus factori de risc

în fenomenul de abuz asupra copilului / 98

Parentalitatea și construcția copilăriei / 99

Efectele abuzului asupra dezvoltării biopsihosociale a copilului / 105

Rolul echipei pluridisciplinare și recuperarea psihoemoțională a copilului / 115

Concluzii / 120

Bibliografie / 122

4. Abuzul exercitat asupra vârstnicilor instituționalizați / 127

Cristiana Roxana Popa

Abordări teoretice privind fenomenul îmbătrânirii / 128

Teorii sociale ale procesului de îmbătrânire / 130

Vârsta a treia între normalitate și patologic / 131

Abuzul exercitat asupra vârstnicilor / 137

Suportul social acordat persoanelor vârstnice: între necesitate și deziderat / 141

Instituționalizarea: normalizare versus stigmatizare / 145

Bibliografie / 150

5. Cuplul aflat în situație de criză. Importanța și rolul serviciilor de consiliere / 154

Ana-Maria Beldiman

Cuplul între „mit și realitate” / 154

Cristalizarea versus disoluția cuplului / 161

Rolul consilierii și al serviciilor sociale în prevenirea disfuncționalității cuplului / 171

Modele teoretice aplicate în consilierea cuplului disfuncțional / 176

Bibliografie / 184

6. Serviciile sociale adresate victimelor violenței intime între accesare și respingere / 189

Cristina Oprea

- Forme de manifestare ale violenței intime / 191
- Efectele violenței intime și rolul lor în decizia victimei de a părăsi
relația abuzivă / 196
- Servicii sociale centrate pe victimele violenței intime / 203
- Concluzii / 214
- Bibliografie / 216

7. Rolul serviciilor de asistență socială în contextul violenței intime / 221

Ella Luisa Bogeanu

- Introducere / 221
- Definirea conceptelor: violență, agresivitate,
violență domestică, violență intimă / 223
- Teorii explicative ale violenței intime / 225
- Forme de manifestare ale abuzului în cuplu / 230
- Tipuri de intervenții ale specialiștilor în cazurile de violență intimă.
Rușinea și vinovăția / 233
- Funcțiile serviciilor de asistență socială în contextul violenței intime / 239
- Importanța suportului social în contextul violenței intime / 242
- Concluzii / 245
- Bibliografie / 246

8. Sănătatea sexuală a femeii: o preocupare individuală sau colectivă? Interpretări exhaustive ale problematicii cancerului de col uterin / 250

Cristina Geană

- Femeia: între sacru și profan. Sexualitate feminină versus sexualizarea femeii / 250
- Etiologia biopsihosocială a cancerului de col uterin / 256
- Managementul bolii: intervenții pluridisciplinare în gestionarea crizei generată
de aflarea diagnosticului tumoral / 262
- Importanța familiei și a sănătății sexuale a femeii în contextul sociocultural actual.
Rolul mass-mediei / 269
- Concluzii / 274
- Bibliografie / 277

**9. Calitatea parentalității în familia monoparentală
pe fondul violenței intime / 281***Adriana Grațîela Vieriu*

Introducere / 281

Dezvoltarea biopsihosocială a copilului în funcție de stilurile parentale / 282

Familia monoparentală: grup social vulnerabil / 287

Familia monoparentală ca rezultat al violenței intime / 292

Mecanisme defensive și reziliența familiei monoparentale / 296

Concluzii / 299

Bibliografie / 300

10. Violența în mediul școlar: o problemă socială globală / 303*Raluca Alexandra Enescu*

Înțelegerea violenței școlare dintr-o perspectivă ecologică / 311

Direcțiile de intervenție ale asistenței sociale școlare / 316

Rolul consilierului asistent social școlar

în prevenirea și combaterea violenței școlare / 320

Concluzii / 326

Bibliografie / 326

Anexă / 331

Contents / 333

Despre coordonatorul volumului

Valentina Rujoiu este licențiată în asistență socială, doctor în sociologie, lector universitar la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității din București. Predă cursuri centrate pe *Violența în relația de cuplu. Abordare interculturală; Tehnici de intervenție în situațiile de criză; Metode și tehnici de asistență socială la nivel individual; Tehnici de intervenție pentru familiile aflate în situație de risc; Planificare familială*. Redactor-șef adjunct al Revistei de Asistență Socială. Coautor de cărți, autor și coautor de studii și articole de specialitate publicate în reviste și edituri de prestigiu. Este implicată în programe de cercetare științifică centrate pe asigurarea calității serviciilor sociale și dezvoltarea profesională a asistenților sociali în contextul implementării unui sistem de supervizare. Formator în cadrul proiectului Phare 2001 „Construcția Instituțională a Serviciilor Sociale în România”. Dintre lucrările publicate amintim: *Violența în familie. Între percepție socială și asumare individuală* (volum coordonat împreună cu Octavian Rujoiu, 2012), *International Social Work. A Supplement of Social Work Review* (volum coordonat împreună cu Doru Buzducea, Florin Lazăr, Anamaria Szabo și Theodora Ene, 2011), *Vest și Est. Cultura violenței și emoțiile sociale* (coautor împreună cu Octavian Rujoiu, 2010).

Lista autorilor

Ana-Maria Beldiman este licențiată în asistență socială la Universitatea din București, actualmente masterandă la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. De asemenea, este angajată a *Fundației Casa de Meserii a Constructorilor București*, în funcția de expert consiliere profesională, în cadrul proiectului european *PICAS – Punct de Informare, Consiliere și Asistență Specializată* pentru șomerii din sectorul de construcții, punct de lucru Iași. A participat la diverse programe de training pe tema cuplului aflat în dificultate. A scris un articol în Revista de Asistență Socială nr. 4/2012 și se implică activ ca voluntar la Asociația „Primul Pas”. Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.

Ella Luisa Boganu este absolventa Academiei de Studii Economice din București, Facultatea de Marketing, promoția 2011 și a Facultății de Sociologie și Asistență Socială (Universitatea din București), promoția 2012, licențiată în asistență socială, modulul Asistență Socială a Grupurilor de Risc. În prezent, este studentă în anul II în cadrul programului de masterat Grupuri de Risc și Servicii Sociale de Suport, în cadrul aceleiași facultăți. Pe parcursul anilor de licență a fost implicată în mai multe proiecte și activități din domeniu, programe de voluntariat, iar în prezent face parte din echipa CFCECAS (Centrul de Formare Continuă și Evaluarea Competențelor în Asistență Socială). După terminarea studiilor de licență a publicat în Revista de Asistență Socială, nr. 4/2012 articolul *The Role of Social Services in the Context of Intimate Violence*.

Raluca Alexandra Enescu este licențiată în asistență socială și masterandă în cadrul programului de studiu Consiliere în Asistență Socială, al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. În 2012, a urmat un program de formare centrat pe interacțiunea cu tinerii, organizat de asociația Euro>26 România în cadrul Proiectului Construcția instituției Lucrătorul de Tineret pentru integrarea tinerilor în societate. A publicat în Revista de Asistență Socială nr. 4/2012 articolul *School Violence: Prevention, Causes and Consequences*. Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.

Cristina Geană este licențiată în asistență socială și masterandă în cadrul programului de masterat Consiliere în Asistență Socială, al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. În prezent activează ca asistent social la Fundația Geron, un centru rezidențial pentru persoane vârstnice cu probleme de sănătate mintală, desfășurând activități de terapie ocupațională. A publicat în Revista de Asistență Socială nr. 4/2012 articolul *A current approach to women's sexual health: the problems of cervical cancer in Romania*.

Eliza Moraru este licențiată în asistență socială și masterandă în cadrul programului de masterat Consiliere în Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. A fost implicată în activități de voluntariat și proiecte adresate copiilor din familii defavorizate, dar și în programe de suport pentru copiii bolnavi de cancer și familiile acestora. În prezent este asistent social în cadrul Societății Civile

Profesionale de Asistență Socială „Cristian Roșu și Asociații” desfășurându-și activitatea la nivelul D.G.A.S.P.C. Sector 1 unde lucrează cu persoane aflate în situații de dificultate sau în risc de excluziune socială. De asemenea, este implicată în activități din sfera managementului de caz în asistență socială. A publicat în Revista de Asistență Socială nr. 4/2012 un articol referitor la abuzul asupra copilului, intitulat *Childhood Abuse Experience: The Effects on a Child's Personality and the Role of Social Support*. Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.

Cristina Oprea este licențiată în asistență socială, Modulul Asistență Socială a Grupurilor de Risc, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. În prezent urmează programul de masterat Consiliere în Asistență Socială din cadrul aceleiași facultăți. Încă din anul 2007 a activat ca voluntar în diverse organizații neguvernamentale, printre care Salvați Copiii, Asociația Îvingem Autismul, implicându-se în activități care vizează copiii aflați în dificultate. În prezent, este asistent social în cadrul Asociației Carusel, organizație de promovare și apărare a drepturilor și libertăților omului, cu specific în domeniul grupurilor vulnerabile (persoane care practică sexul comercial, consumatori de droguri, persoane fără adăpost, persoane infectate cu HIV). Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali. De asemenea, printre domeniile de interes se numără și egalitatea de șanse între femei și bărbați în general și violența împotriva femeii în relația de cuplu, în particular. A publicat un articol în Revista de Asistență Socială nr. 4/2012 privind accesarea serviciilor sociale de către femeile victime ale violenței intime, *Why Don't Abused Women Access Social Services of Support*.

Oana Maria Pintrijel este licențiată în Asistență Socială și masterandă în cadrul programului de masterat Consiliere în Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. În urmă cu un an a început colaborarea cu Fundația Internațională pentru Copil și Familie, în cadrul programului „De la educație la demnitate – Integrarea socio-educatională a copiilor hipoacuzici”. A publicat în nr. 4/2012, al R.A.S. studiul *The Child: At the Border between Abusive Family and Quality of Human Life*.

Oana Pirneci este licențiată în asistență socială, absolventă a programului de masterat Consiliere în Asistență Socială și doctorandă a Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. De trei ani colaborează cu Fundația pentru Dezvoltarea Serviciilor Sociale, fiind implicată în proiecte centrate pe dezvoltarea de servicii sociale adresate familiei și copilului și coformator în cadrul cursurilor de formare continuă a asistenților sociali de la nivelul D.G.A.S.P.C.: *Diagnoza și intervenția în asistență socială – aplicabilitatea metodelor și tehnicilor de lucru în practică și Managementul de caz*. În octombrie 2012 a obținut bursa de performanță științifică acordată de Universitatea din București cu proiectul *Studiu privind atitudinea asistenților sociali față de violența exercitată în familie asupra copilului*. Dintre lucrările publicate amintim: *Supune copacul cât este tânăr!* sau *violența asupra copilului. O analiză psihosociologică* (capitol publicat în volumul *Violența în familie. Între percepție socială și asumare individuală*, 2012, Editura ASE, București, coord. V. Rujoiu și O. Rujoiu), *Intervention programs for children victims of violence* (Revista de Asistență Socială, nr. 4/2012), *Children victims of violence: between the shame of being a victim and the victim of shame* (Romanian Journal of Psychology,

nr. 2/2012). Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.

Cristiana Roxana Popa este licențiată în asistență socială și a urmat cursurile programului de masterat Consiliere în Asistență Socială din cadrul Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. De doi ani este specializată în lucrul cu persoanele vârstnice din cadrul *Căminului pentru persoane vârstnice Amalia și Șef Rabin Dr. Moses Rosen* al Federației Comunităților Evreiești din România. Este implicată în activitățile destinate acestei categorii de beneficiari atât la nivel relațional, cât și pe plan birocratic în scopul identificării nevoilor și soluționării problemelor cu care se confruntă rezidenții, dar și în îmbunătățirea serviciilor sociale oferite de instituție. Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.

Adriana GrațIELA Vieriu este licențiată în asistență socială și masterandă în cadrul programului Consiliere în Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. Este implicată în activități de voluntariat și programe adresate copiilor care provin din familii aflate în situație de dificultate. Deține aviz de exercitare a profesiei de asistent social din partea Colegiului Național al Asistenților Sociali.